

**Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Запорізька політехніка»**

**МАТЕРІАЛИ
I Міжнародної науково-практичної конференції
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ДИСКУРСОЛОГІЇ, ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА
ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ»**

**до 125-річчя
Національного університету «Запорізька політехніка»**

21 листопада 2025 р.

**Запоріжжя
2025**

ДУДКІНА П. Д., ХОМЯК Л. В. Machine Translation and Its Role in the Work of a Specialized Translator	114
ДУМЕНКО А. С., КУЗНЄЦОВА А. С. Лінгвістичні особливості та соціолінгвістичні функції комп'ютерного сленгу	116
ЖИВОТЧЕНКО О. М., КУЗНЄЦОВА І. В. Метафоричні терміни англомовної сфери кібербезпеки	118
ЗАПУХЛЯК І. М., БОЙВАН К. Р. Про використання лексичних перекладацьких трансформацій роману Медлін Міллер «Цирцея» в українськомовній інтерпретації Остапа Гладкого	121
КАТИШ Т. В. Антонімічні відношення в англійській та українській термінології інформаційної безпеки	126
КИЗИМА С. О., КУЗНЄЦОВА І. В. Лексика англомовної спортивної терміносистеми	128
КИШЕНЯ Ю. В. Комунікативно-інноваційні технології в прикладній лінгвістиці та перекладознавстві: від теоретичних засад до реалізації	130
КІРСЄВА Д. О., ПРИХОДЬКО А. М. Слова-реалії в китайській поезії середньовіччя та їх відтворення англійською мовою	135
КОЛОМІЄЦЬ О. М. Послідовний переклад політичного дискурсу: культурно-стилістичні особливості	137
КОРДОНЕЦЬ О. А., ФОРКОШ-КОРДОНЕЦЬ Г. О. Особливості та проблеми перекладу юридичних текстів кримінально-правового характеру з угорської на українську мову	139
КУЗНЄЦОВА І. В. Термінологізми як результат взаємовпливу термінології та фразеології	142
КУЗЬМОВА А. В., КУЗНЄЦОВА І. В. Англомовні метафоричні терміни в косметології	145
КУРАТЧЕНКО К. Я., КУЗНЄЦОВА І. В. Англомовні військові фразеологізми російсько-української війни	148
КУРЯТЕНКО А. Д., ПІДГОРНА А. Б. Труднощі перекладу та трансформації при відтворенні термінів сфери реабілітології українською	150
ЛЕБЕДЄВА А. Д., КУЗНЄЦОВА І. В. Метафора у англомовних медичних термінах	153
ЛИНДЮК Г. Д., РІБА-ГРИНИШИН О. М. Від «nuclear energy» до «атомної енергетики»: мовна безпека фахового перекладу	155
ЛИСКО А. С., КУЗНЄЦОВА І. В. Travel-Tech: неологізми та запозичення в сфері туристичних технологій	158
ЛУЦИК Ю. О., КОЗАЧУК А. М. Оцінка якості машинного перекладу новинного тексту: компаративний аспект	161

Луцик Ю. О.
магістрантка,
Київський столичний університет Бориса Грінченка

Козачук А. М.
кандидат філологічних наук,
завідувач кафедри лінгвістики та перекладу,
Київський столичний університет ім. Бориса Грінченка

ОЦІНКА ЯКОСТІ МАШИННОГО ПЕРЕКЛАДУ НОВИННОГО ТЕКСТУ: КОМПАРАТИВНИЙ АСПЕКТ

Сучасна комунікативна практика дедалі більше залежить від інструментів машинного перекладу. Різке зростання обсягів контенту, зокрема новинного, у глобальному цифровому середовищі потребує швидкої, точної та доступної адаптації текстів різними мовами. У цьому контексті новинні тексти становлять особливу складність: вони поєднують інформативність, аналітичність, публіцистичність, і водночас – культурні алюзії, риторичні конструкції та стилістичну варіативність.

У цьому контексті в перекладознавстві особливого значення набуває проблема якості машинного перекладу. За словами В. Лівшиця, «Штучний інтелект може значно полегшити роботу перекладача, спрощуючи процес пошуку необхідної інформації та надаючи доступ до потрібних перекладів з різних джерел» [2, с. 43]. Станом на зараз автоматизовані перекладачі активно застосовуються в журналістиці, політиці, науці, а тому їх здатність передавати точний зміст і стилістичні особливості тексту є критично важливою.

Серед теоретичних положень в основі нашого дослідження є широке визначення машинного перекладу Н. Клименко, тобто: це «переклад текстів з однієї природної мови на іншу за допомогою комп'ютера» [1]. Критерії, якими ми користувалися при оцінці якості перекладу, такі: точність (у центрі уваги було семантичне навантаження), лексична адекватність (відповідність лексем перекладу до норм мови перекладу), граматична правильність (дотримання норм морфології та синтаксису), стилістична еквівалентність (жанрово-стилістичні особливості тексту), культурно-семантична релевантність (риторичні, іронічні та культурно специфічні елементи).

У межах дослідження ми здійснили переклад декількох фрагментів текстів лінгвістичної тематики авторства журналіста і коментатора

Лейна Гріна з англійської мови українською за допомогою програмного забезпечення Google Translate, DeepL та ChatGPT, після чого провели компаративний аналіз якості перекладу.

Платформа Google Translate показала значні втрати смислових відтінків (наприклад, *polarisation plagued* – *переслідувала*, без відтінку критичної оцінки), наявність формально правильних кальок, проте не усталених в українських терміносистемах (наприклад, *prescriptivism*), випадки граматичних узгоджень, які порушують норми, як от повтори дієслів, стилістичну монотонність, тощо.

Переклад, виконаний за допомогою платформи DeepL, характеризується відносно високим рівнем точності, проте з більшою кількістю буквалізмів, що і цілком знижує стилістичну гнучкість, точнішою, ніж у Google, лексикою, однак так само у перекладі спостерігаються кальки (наприклад, *copy* – *копія*, хоча контекст вимагає використання іншого слова, зокрема – *текст*). Граматичні норми загалом дотримані, але подекуди спостерігаються дисонанси у стилі тексту.

Текстова модель ChatGPT показала найвищу точність, оскільки у перекладі було збережено риторичну структуру і логіку, а також підтексти. При доборі лексики та граматичних конструкцій враховано норми українського мовного середовища [3]. Стиль тексту сприймається, як «найприродніший», наближений до публіцистичного стилю оригіналу.

В цілому, Google Translate показав найбільшу а ChatGPT – найменшу кількість лексичних, термінологічних і граматичних помилок, стилістичних відхилень, а також культурологічних спрощень.

Результати порівняння засвідчують, що жоден інструмент машинного перекладу не може повністю гарантувати якість професійного людського перекладу. У контексті перекладу новинних текстів Google Translate забезпечує базову зрозумілість без збереження стилістичних відтінків. DeepL хоч і демонструє кращі результати у граматиці, однак недостатньо точно передає культурне забарвлення. ChatGPT видає у більшій мірі збалансований переклад, при цьому іноді з надмірною літературною адаптацією.

Це свідчить про необхідність поєднання автоматизованих засобів із редакторським втручанням фахівця. У перспективі подальші дослідження можуть включати аналіз перекладу текстів інших жанрів і вивчення ролі післяредагування людиною.

Література

1. Клименко Н. Ф. Машинний переклад. *Енциклопедія Сучасної України*. 2018. URL : <https://esu.com.ua/article-67256>.
2. Лівшиць В. К. Штучний інтелект у перекладі: теорія і практика. К., 2013. 352 с.
3. Greene L. Why Language Might Be the Optimal Self-Regulating System. *Aeon*. July 12, 2018. URL : <https://aeon.co/essays/why-language-might-be-the-optimal-self-regulating-system>.

УДК 81'255.4:656

Лут К. А.,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри «Іноземна філологія та переклад»,
Національний університет «Запорізька політехніка»

Леженко Б. Ю.,
студент,
Національний університет «Львівська політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО ЖАРГОНУ У СФЕРІ ТЕХНІЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ АВТОМОБІЛІВ

Переклад спеціальної лексики є однією із нагальних проблем перекладознавства, оскільки науково-технічний прогрес не стоїть на місці, і в результаті динамічних змін мова поповнюється новими лексичними одиницями, які можуть становити певні труднощі при перекладі.

Професійний жаргон (професіоналізми) – це лексика, яка, на відміну від термінів не належить до нормативної, має певні конотації, зазвичай функціонує в усній комунікації фахівців і може не потрапляти до словників, через що її розуміння неспеціалістами може бути ускладненим. Для перекладачів професіоналізми також можуть становити проблему, оскільки при підготовці спеціалістів з перекладу значна увага приділяється вивченню спеціальної термінології. Усе зазначене зумовлює актуальність нашого дослідження, яке полягає у виявленні способів перекладу професійного жаргону у сфері технічного обслуговування автомобілів.

Для досягнення поставленої мети, використовуючи метод суцільної вибірки нами було відібрано 50 лексичних одиниць зі словників та сайтів, присвячених професійному жаргону автомеханіків [1–3]. Пошук